

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2022

Askolan valtuustolle

Sisällys

1 LAUTAKUNNAN TOIMINTA	3
2 VUODEN 2021 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY	3
3 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	5
3.1 Tavoitteiden asettaminen	5
3.2 Strategiset tavoitteet	5
3.3 Käyttötalouden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	6
3.4 Investointiosan ja rahoitusosan toteutuminen	11
4 KUNNAN TALOUS	13
5 KUNTAKONSERNI	15
6 SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN JA RISKIENHALLINTA	16
7 HENKILÖSTÖ	17
8 YHTEENVETO JA MUUT HAVAINNOT	18

1 LAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tarkastuslautakunnan on kuntalain 121 §:n mukaan arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä. Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu myös valvoa sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja ilmoitusten saattaminen valtuuston tiedoksi.

Vuoden 2021 toiminnan ja talouden arvioinnin on tehnyt valtuuston 12.8.2021 § 62 valitsema toimikauden 2021–2025 tarkastuslautakunta, jonka kokoonpano on seuraava:

Varsinaiset jäsenet

Hallikainen Petri, puheenjohtaja

Forsberg Ari, varapuheenjohtaja

Lahtinen Jouko

Keskisarja Kati, 31.12.2022 saakka

Heiskari Hanna, 1.1.2023 alkaen

Lehtikuusi Tanja

Henkilökohtaiset varajäsenet

Kivikoski Maiju 29.8.2022 saakka

Koskela Mari 30.8.2022 alkaen

Felin Ali

Pusula Erkki

Vihuri Sami

Stenbäck Reija-Riikka

Tarkastuslautakunta on kokoontunut arvioimaan toimintaa ja taloutta seitsemän kertaa. Kokouksissa on ollut haastateltavina kunnanhallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, sivistystoimenjohtaja, perusturvajohtaja, tekninen johtaja ja taloussuunnittelija.

Valtuusto on valinnut tarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n ja vastuullisena tilintarkastajana on toiminut KHT, JHT Piia-Tuulia Rauhala, joka on avustanut tarkastuslautakuntaa ja toiminut tarkastuslautakunnan sihteerinä.

2 VUODEN 2021 ARVIOINTIKERTOMUKSEN KÄSITTELY

Askolan tarkastuslautakunta on kokouksessaan 25.5.2022 ja kunnanvaltuusto kokouksessaan 13.6.2022 pyytänyt kunnanhallitusta, lautakuntia ja toimialoja antamaan vastineet arviointikertomuksen havaintoihin, selvityspyyntöihin ja suosituksiin kunnanvaltuustolle lokakuun 2021 loppuun mennessä.

Kunnanhallitus 28.9.2022

Kunnanhallitus toteaa vastineessaan, että vuoden 2021 alussa tapahtunut kunnanjohtajan täysin yllättäen tapahtunut kuolema vaikutti osaltaan yleishallinnon tulokorttitavoitteiden toteuttamiseen henkilöstöpuutosten vuoksi. Kunnanhallitus toteaa, että asetetut tavoitteet henkilöstön keskimääräisille koulutuspäiville koskivat koko kunnan henkilöstä. Tavoitteen toteutumiseen vaikutti suurelta osin edelleen koronan vuoksi olleet erilaiset rajoitukset.

Kunnanhallitus toteaa, että toiminnan ja talouden suunnittelussa ja toteuttamisessa on huomioitu tasapainottamisohjelma niiltä osin kuin toiminnan muutokset ovat sen mahdollistaneet. Kunnanhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen koulutuksen merkityksestä henkilöstön osaamisen, motivaation ja hyvinvoinnin ylläpitäjänä sekä kunnan kehittymisen mahdollistajana ja viestittää muille lautakunnille asian tärkeydestä. Kunnanhallitus toteaa, että tavoitteena on saada esityslistan liitteet toimitettua jäsenille samaan aikaan kuin itse esityslista, mutta vähäisen resurssin takia liitteiden toimitus saattaa jäädä jopa aivan kokouksen alkuun. Kunnanhallitus ja asioiden valmistelijat yrittävät jatkossa saada liitteet aiemmin toimitetuksi ja viestittää asiasta myös muita lautakuntia.

Perusturvalautakunta 30.8.2022

Perusturvalautakunta toteaa vastineessaan koronapandemian aikana syntyneen hoitovelan osalta, että pääsääntöisesti askolalaiset eivät ole joutuneet odottamaan pitkiä aikoja päästäkseen erikoissairaanhoidon. Valtakunnallisesti jonot ovat pitkiä ja HUS-alueella erityisesti jonot ovat kasvaneet. Hoitojonojen purkaminen lisää erikoissairaanhoidon kustannuksia ja siten vaikuttavat myös Askolan erikoissairaanhoidon kustannuksiin kuntayhtymän osakkaana vielä vuoden 2022 aikana. Jatkossa Itä-Uudenmaan hyvinvointialue vastaa erikoissairaanhoidon kustannuksista

Rakennus- ja ympäristölautakunta 15.9.2022

Rakennus- ja ympäristölautakunta toteaa vastineessaan, että rakennus- ja ympäristön suojeluun rekrytoitiin toinen rakennustarkastaja, joka aloitti virkatehtävissä kesäkuussa 2021 ja toinen ympäristönsuojelunsuhteeri, joka aloitti virkatehtävissä elokuussa 2021. Näiden henkilöiden tehtäviin sisältyvä perehdyttäminen on hoidettu henkilökunnan opastuksella. Talousarviossa on rakennus- ja ympäristönsuojelun budjetissa varattuna koulutusmäärärahat henkilöstön koulutuksiin ja henkilöstöllä on myös mahdollisuus osallistua Askolan kunnan Hallintoakatemiasta tilaamiin koulutuksiin. Henkilökuntaa on suositeltu osallistumaan alan koulutuksiin.

Rakennus- ja ympäristölautakunnan lautakunnan esityslistan liitteet pyritään lähettämään aina lautakunnan jäsenille samaan aikaan kuin esityslista. Talouteen liittyvät raportit voidaan ainoastaan päivittää lautakunnan kokouspäivänä tai jos johonkin liitteeseen tulee ennen kokousta päivitystä

Sivistyslautakunta 8.9.2022

Sivistyslautakunta toteaa vastineessaan, että sivistystoimi seuraa resurssitarvetta toimialallaan niin myös varhaiskasvatus- ja opetustoiminnassa, myös erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden osalta. Sivistystoimi tekee tarvittaessa esityksiä resursseihin liittyen. Tällä osaltaan varmistetaan lakisääteisten tehtävien järjestäminen voimassa olevien lakien, säädösten ja ohjeiden mukaisesti. Sivistystoimessa painotetaan henkilöstön hyvinvointia ja mahdollisuutta kouluttautua.

Tekninen lautakunta 22.9.2022

Tekninen lautakunta toteaa vastineessaan, että teknisen toiminnan organisaatio uudistus aloitettiin vuoden 2021 keväällä. Teknisen toimen operatiivisen toiminnan kokonaisulkoistuksen palvelutuotantosopimus irtisanottiin kesäkuussa 2021. Teknisen toimen organisaatio käsiteltiin ja hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa syksyllä 2021. Teknisen toimen uudessa organisaatiossa teknisen toimen palvelukseen rekrytoidaan neljä henkilöä, joita ovat aluemestari, kaksi vesilaitoksen hoitajaa ja puisto alueiden hoitaja, jonka nimike muutettiin myöhemmin pelkästään alue-

hoitaja. Uudessa organisaatiossa palvelualueet jaetaan erilleen kiinteistöjen huoltopalvelut, urheilualueiden huoltopalvelut ja teiden hoidon huoltopalvelut.

Tekninen lautakunta toteaa vesi- ja viemärlaitoksen osalta, että talous tulee olla vesihuoltolain mukaan positiivinen ja talouden tarkastelu ja toiminnan kehittäminen sen pohjalta on olennainen osa toimintaa niin että vesi- ja viemärlaitos pystyy jatkossa tekemään investoinnit oman budjetin puitteissa. Vesi- ja viemärlaitoksen toiminnan kehittäminen on jatkuvaa vuosittaista toimintaa ja tavoitteita ei saavuteta hetkessä, koska myös talous laittaa toiminnalle rajat mitä voidaan yhden talousarvio vuoden aikana tehdä.

Teknisen lautakunnan esityslistan liitteet pyritään lähettämään aina lautakunnan jäsenille samaan aikaan kuin esityslista. Talouteen liittyvät raportit voidaan ainoastaan päivittää lautakunnan kokouspäivänä tai jos johonkin liitteeseen tulee ennen kokousta päivitystä.

Tarkastuslautakunnan huomioita arviointikertomuksen vuoden 2021 käsittelystä

Perusturvalautakunta, sivistyslautakunta, tekninen lautakunta, kunnanhallitus ja rakennus- ja ympäristölautakunta antoivat selvityksensä tarkastuslautakunnalle ja kunnanhallitukselle sekä edelleen valtuustolle. Tarkastuslautakunnan esille nostamiin havaintoihin ja selvityspyyntöihin on vastattu.

3 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

3.1 Tavoitteiden asettaminen

Valtuusto on hyväksynyt 13.12.2021 § 110 vuoden 2022 talousarvion, johon kuuluvat käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa. Käyttötalousoosassa toimielintä ja viranhaltijaa sitovat valtuustoon nähden määrärahan ja tuloarvion erotus eli nettomääräraha sekä tuloskorteissa mainitut sitovat tavoitteet. Investointiosassa teknistä lautakuntaa sitoo hankeryhmän ("talorakennus" ja "kiinteät rakenteet ja laitteet") nettomääräraha. Hankeryhmässä "muut kuin teknisen toimen investoinnit" sitoo nettomääräraha toimielimittäin.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 21.8.2019 laajan toimialakohtaisen talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2019–2022 kuntatalouden tervehdyttämiseksi. Tämä ohjelma on ohjannut talousarvionvalmistelua myös vuodelle 2022 ja otettu huomioon soveltuvien osin. Tilikaudelta 2022 kertyi noin 0,9 milj. euron ylijäämää ja kumulatiivista ylijäämää on vuodesta 2020 kertynyt yhteensä noin 4,3 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta on kehittynyt positiivisesti. Kumulatiivinen rahavirta on ollut vahvasti positiivinen neljän vuoden ajan.

3.2 Strategiset tavoitteet

Uusi strategia ”Askola – Uudenmaan Helmi” on laadittu syksyllä 2021 ja strategia hyväksyttiin valtuustossa 13.12.2021. Kuntastrategian arvot ovat kestävyys, osallisuus, joustavuus, turvallisuus ja positiivisuus. Valtuustotason asettamista 66 sitovasta tavoitteesta toteutui täysin 29, osit-

tain 33 ja toteutumatta jäi 4. Tätä voi pitää melko hyvänä tasona ottaen huomioon varsin paljon poikkeamia ja kunnan rakenteen muutokseen valmistautuvan vuoden luonteen.

Arvio sitovien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2022:

	Sitova mitattava tavoite Lkm	Arvio toiminnan toteumasta			Arvio talouden toteumasta	Toiminnan ja talouden toteuman yhteisarviointi 2022
		Toteutui	Osittain	Ei toteutunut		
Perusturva	7	5	1	1	2	osittain
Erikoissairaanhoido					1	ei toteutunut
Sivistystoimi	13	10	1	2	2	osittain
Tekninen toimi	15	0	15	0	2	osittain
Rakennus- ja ymp.valvonta	15	6	9	0	3	toteutui
Yleishallinto	16	8	7	1	3	toteutui
Tarkastuslautakunta					3	toteutui
Keskusvaalilautakunta					3	toteutui
YHTEENSÄ	66	29	33	4	2	osittain

3.3 Käyttötalouden taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Yleishallinto

Yleishallinnon toimintakate (-2.906.116 euroa) toteutui muutetun talousarvion puitteissa (96 %). Edelliseen vuoteen verrattuna (-2.406.270 euroa) ulkoinen toimintakate oli 0,5 milj. euroa heikompi. Yleishallinnon osuus kunnan kokonaismenoista on 9,1 prosenttia. Yleishallinnon ulkoiset toimintakulut kasvoivat 20,1 % edelliseen vuoteen verrattuna. Yleishallintoon kuului vuonna 2022 myös työllisyyden hoito, joka aiemmin oli perusturvan toimialalla. Toimintakatteen heikentymiseen vaikuttivat sakkomaksut 315.000 euroa sekä kolmen työllisyydenhoidon henkilöstön palkkakustannukset. Vuoden aikana lisätalousarviossa varattiin joukkoliikenteeseen 50.000 euroa ja työllisyyspalveluihin 220.000 euroa. Tilinpäätöksen yhteydessä tehtiin määrärahasiirto 150.000 euroa tekniseen toimeen kasvaneiden energiakustannusten kattamiseksi. Määrärahasiirto hyväksyttiin osana tilinpäätöksen hyväksymistä tilikauden päättymisen jälkeen.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
00000010 YLEISHALLINTO - OSASTO						
Myyntituotot	124 250	0	124 250	101 244	23 006	81,5 %
Maksutuotot	100	0	100	12 378	-12 278	12 378,0 %
Tuet ja avustukset	97 000	0	97 000	179 000	-82 000	184,5 %
Muut toimintatuotot	152 000	0	152 000	113 794	38 206	74,9 %
Toimintatuotot	373 350	0	373 350	406 415	-33 065	108,9 %
Henkilöstökulut	-1 754 941	20 000	-1 734 941	-1 678 742	-56 199	96,8 %
Palvelujen ostot	-900 913	65 000	-835 913	-823 722	-12 191	98,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-396 900	15 000	-381 900	-408 129	26 230	106,9 %
Avustukset	-142 700	-220 000	-362 700	-335 739	-26 961	92,6 %
Muut toimintakulut	-74 090	0	-74 090	-66 199	-7 891	89,3 %
Toimintakulut	-3 269 544	-120 000	-3 389 544	-3 312 531	-77 013	97,7 %
TOIMINTAKATE	-2 896 194	-120 000	-3 016 194	-2 906 116	-110 078	96,4 %

Tuloskorttitavoitteet jäivät osin toteutumatta. Asukastyytyväisyyskyselyä ei tehty, koska brändikysely toteutettiin syksyllä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen päivitys ei toteutunut. Asiantuntijapalvelusta ohjeiden laatimiseksi on pyydetty tarjous. Hankintaohjeen päivitys ei myöskään toteutunut. Kuntamarkkinointi ei toteutunut kaikilta osin tavoitteen mukaisesti. Kotisivu-uudistus siirtyi vuodelle 2023. Teollisuusalue 2 jatkeyritysalueen kaavoitus käynnistyi, mutta kaavoitus ei valmistunut.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tuloskorttitavoitteet toteutuivat osittain. Taloustavoitteet toteutuivat muutetun talousarvion mukaisesti.

Perusturvalautakunta

Perusturvalautakunnan toimintakate (-9.581.589 euroa) toteutui muutetun talousarvion mukaisena (99,5 %). Toimintakate oli edellisvuotta heikompi (-9.295.352 euroa). Toimintatuottoja kertyi 0,3 milj. euroa edellisvuotta vähemmän. Maksutuottoja kertyi edellisvuotta enemmän, mutta tukea ja avustuksia saatiin noin 0,5 milj. euroa vähemmän (korona-avustukset). Henkilöstökulut laskivat edellisvuodesta, mutta palvelujen ostot kasvoivat lähes 0,5 milj. eurolla.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
00000200 PERUSTURVALAUTAKUNTA						
Myyntituotot	0	0	0	306	-306	0,0 %
Maksutuotot	954 900	125 000	1 079 900	1 056 757	23 143	97,9 %
Tuet ja avustukset	40 000	375 000	415 000	457 282	-42 282	110,2 %
Muut toimintatuotot	85 000	0	85 000	87 095	-2 095	102,5 %
Toimintatuotot	1 079 900	500 000	1 579 900	1 601 440	-21 540	101,4 %
Henkilöstökulut	-4 884 928	0	-4 884 928	-4 680 446	-204 482	95,8 %
Palvelujen ostot	-4 393 374	-1 050 000	-5 443 374	-5 486 194	42 819	100,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-420 680	0	-420 680	-454 301	33 621	108,0 %
Avustukset	-374 500	0	-374 500	-452 118	77 617	120,7 %
Muut toimintakulut	-86 940	0	-86 940	-109 971	23 031	126,5 %
Toimintakulut	-10 160 422	-1 050 000	-11 210 422	-11 183 029	-27 393	99,8 %
TOIMINTAKATE	-9 080 522	-550 000	-9 630 522	-9 581 589	-48 933	99,5 %

Tuloskorttitavoitteita asetettiin kaikkiaan seitsemän, joista viisi tavoitetta toteutui. Kustannustehokkaiden palveluiden tavoite ei toteutunut, koska toimiala joutui hakemaan lisämäärärahaa palveluiden ostoihin 1,05 milj. euroa. Henkilöstön työmäärän huomioiminen ja henkilöstön jaksamista tukeva tavoite ei toteutunut kaikilta osin. Henkilöstö on joutunut venymään pandemia, lakkojen ja henkilöstöpulan vuoksi. Hoitajapula on vaivannut myös Askolaa, erityisesti ympäri- vuorokautisessa hoidossa. Tehostetun palveluasumisen hoitajavakansseista oli koko vuoden neljä täyttämättä. Sijaisia oli ostettava yksityisiltä palveluntuottajilta.

Koronaviruspandemia muovasi edelleen toimintaa perusturvan toimialalla. Perusturvalautakunnan osalta sairauspoissaoloja kertyi 15,5 pv/hlö (15,5 pv/hlö v. 2021; 13,1 pv/hlö v. 2020). Pandemia aiheutti paljon erilaisia kuluja ja selvää tulojen menetystä. Valtio korvasi koronasta aiheutuneita kuluja yhteensä noin 400.000 euroa, josta perusterveydenhuollon osuus oli 332.000 euroa. Perusturvan toimialan kokonaisuuden ylitys oli noin 501.000 euroa ennen lisämäärärahasiirtoa 550.000 euroa. Tilikauden päättymisen jälkeen haettiin erikoissairaanhoidon lisämäärärahaa 305.000 euroa.

Sote-uudistusta koskevan lainsäädännön toimeenpanon myötä sote-palvelut ja pelastustoimi siirtyivät 1.1.2023 alkaen 21 hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungille. Askolan kunnan sote-palvelut siirtyivät Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Erikoissairaanhoido

Erikoissairaanhoidon toimintakate (-6.268.929 euroa) toteutui talousarvion mukaisesti (98 %), ja kustannuksia kertyi edellistä vuotta enemmän (-5.696.728 euroa). Koronaviruspandemian vaikutukset heijastuivat voimakkaasti erikoissairaanhoidon. Erikoissairaanhoidon kustannuksiin sisältyy HUS:n laskuttama Askolan alijäämän kattamisvelvollisuuden osuus. Hoitovelkaa päästiin purkamaan, jonka seurauksena erikoissairaanhoidon menot ylittivät muutetun talousarvion.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
00000300 ERIKOISSAIRAANHOITO						
Henkilöstökulut	-123 600	0	-123 600	-38 534	-85 066	31,2 %
Palvelujen ostot	-6 344 400	195 000	-6 149 400	-6 230 394	80 994	101,3 %
Toimintakulut	-6 468 000	195 000	-6 273 000	-6 268 929	-4 071	99,9 %
TOIMINTAKATE	-6 468 000	195 000	-6 273 000	-6 268 929	-4 071	99,9 %

Tarkastuslautakunta toteaa, että perusturvatoimen erikoissairaanhoidon menoja on haasteellinen arvioida etukäteen loppuvuoden toteutumisen osalta. Talousarviomuutosta 305.000 euron osalta haettiin tilikauden päättymisen jälkeen 29.3.2023 erikoissairaanhoidon. Tarkastuslautakunta suosittaa, että mahdolliset talousarviomuutostarpeet ennakoitetaan hyvissä ajoin, mikäli mahdollista ja lisämäärärahaa anotaan valtuustolta sen tilikauden aikana, jota talousarviomuutos koskee.

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan toimintakate (-8.391.623 euroa) toteutui talousarvion mukaisena (99,5 %) ja kustannuksia kertyi edellisvuotta enemmän (edell. vuosi -8.123.361 euroa) mm. pienryhmän perustamisen, kasvatusohjaajan palkkaamisen ja koulusihteerin työpanoksen lisäyksen takia. ICT-hankintoja tehtiin noin 50.000 eurolla mm. Daisy-ohjelmisto varhaiskasvatukseen sekä laitehankintoja yläkoulun käyttöön.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
00003000 SIVISTYSLAUTAKUNTA						
Myyntituotot	1 089 029	0	1 089 029	1 156 582	-67 553	106,2 %
Maksutuotot	261 300	0	261 300	271 888	-10 588	104,1 %
Tuet ja avustukset	85 340	0	85 340	110 192	-24 852	129,1 %
Muut toimintatuotot	8 000	0	8 000	6 625	1 375	82,8 %
Toimintatuotot	1 443 669	0	1 443 669	1 545 287	-101 618	107,0 %
Henkilöstökulut	-7 359 121	0	-7 359 121	-7 457 147	98 026	101,3 %
Palvelujen ostot	-1 479 270	-150 000	-1 629 270	-1 606 986	-22 284	98,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-370 010	-100 000	-470 010	-404 572	-65 438	86,1 %
Avustukset	-300 000	0	-300 000	-332 150	32 150	110,7 %
Muut toimintakulut	-121 488	0	-121 488	-136 055	14 567	112,0 %
Toimintakulut	-9 629 889	-250 000	-9 879 889	-9 936 910	57 021	100,6 %
TOIMINTAKATE	-8 186 220	-250 000	-8 436 220	-8 391 623	-44 597	99,5 %

Tuloskorttitavoitteet toteutuivat pääosin. Talous- ja resurssitavoitteet toteutuivat, kun huomioidaan lisämääräraha 250.000 euroa oppivelvollisuuden laajentamiseen ja kuljetuskustannusten kasvuun. Tilinpäätös ylitti alkuperäisen talousarvion noin 200.000 eurolla. Henkilöstökustannukset ylittivät talousarvion 98.000 eurolla. Henkilöstökyselyä ja henkilöstösuunnitelmaa ei toteutettu. Sivistyslautakunnan toimialalla sairauspoissaoloja oli 1.694 kalenteripäivää enemmän kuin vuonna 2021. Sairauspoissaolojen lisäyksen laskennallinen kustannus on 0,6 milj. euroa.

Tarkastuslautakunta on huolissaan taloudellisten resurssien riittävydestä ja sairauspoissaolojen merkittävästä kasvusta edelliseen vuoteen verrattuna (+ 70 %). Sairauspoissaoloja kertyi 25,4 pv/hlö, kun vuonna 2021 sairauspoissaoloja oli 15,0 pv/hlö.

Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan toimintakate (-1.659.044 euroa) toteutui talousarvion mukaisesti (99,9 %). Edelliseen vuoteen verrattuna (-1.367.614 euroa) toimintakate on heikompi. Toimintatuottoja kirjautui tilikauden aikana 27.579 euroa ja toimintakuluja 25.349 euroa muutettua talousarviota enemmän. Toimintakulut ylittivät alkuperäisen talousarvion 175.349 eurolla. Henkilöstökuluja kirjautui 38.490 euroa ja palvelujen ostoissa 33.051 euroa vähemmän talousarvioon verrattuna. Alijäämä muodostui pääosin energiakustannusten hintojen noususta. Alijäämän kattamiseksi on tilinpäätöksen yhteydessä tehty määrärahasiirto 150.000 euroa yleishallinnosta.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
00004000 TEKINEN LAUTAKUNTA						
Myyntituotot	679 000	0	679 000	714 580	-35 580	105,2 %
Maksutuotot	0	0	0	259	-259	0,0 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0,0 %
Muut toimintatuotot	345 032	0	345 032	336 772	8 260	97,6 %
Toimintatuotot	1 024 032	0	1 024 032	1 051 611	-27 579	102,7 %
Henkilöstökulut	-269 163	0	-269 163	-230 673	-38 490	85,7 %
Palvelujen ostot	-1 520 812	0	-1 520 812	-1 487 762	-33 051	97,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-724 011	-150 000	-874 011	-958 845	84 834	109,7 %
Avustukset	-12 500	0	-12 500	-12 500	0	100,0 %
Muut toimintakulut	-8 820	0	-8 820	-20 876	12 056	236,7 %
Toimintakulut	-2 535 307	-150 000	-2 685 307	-2 710 656	25 349	100,9 %
TOIMINTAKATE	-1 511 275	-150 000	-1 661 275	-1 659 044	-2 230	99,9 %

Tuloskorttitavoitteet saavutettiin vain osittain. Mikään tuloskorttitavoite ei toteutunut tavoitteen mukaisesti. Kehittämistä kaivataan vielä lähes kaikilla strategisten tavoitteiden alueilla. Henkilöstön osalta viikoittaiset palaverit ovat toteutuneet, mutta ammatillista kehityskoulutusta tarvitaan vielä. Kiinteistöhuoltojärjestelmä on hankittu ja toiminnassa, mutta vesi- ja viemäriulaitoksen osalta hankinta on vielä toteuttamatta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstöresurssitilanne on parantunut teknisessä toimessa. Tarkastuslautakunta esittää huolensa siitä, että investointihankkeiden kilpailutukset ovat lähteneet liian myöhään liikkeelle, jonka vuoksi korjausvelka ja energiakustannukset kasvavat.

Vesi- ja viemärilaitos

Vesi- ja viemärilaitoksen toimintakate (175.519 euroa) on 34.679 euroa parempi kuin talousarvion mukainen toimintakate. Toimintatuottoja (706.558 euroa) kertyi 52.558 euroa enemmän talousarvioon verrattuna ja toimintakuluja (-51.039 euroa) 17.879 euroa budjetoitua enemmän. Toimintakulujen ja budjetin välinen eroavaisuus perustuu aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden sekä muiden toimintakulujen ylittymiseen. Henkilöstökuluissa talousarvio toteutui vain 49,7 %. Vastaavasti tuottojen poikkeama suurelta osin vesi- ja jätevesimaksujen toteuman ja budjetin väliseen eroon.

	Alluperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
00004850 VESI- JA VIEMÄRILAITOS						
Myyntituotot	654 000	0	654 000	706 558	-52 558	108,0 %
Toimintatuotot	654 000	0	654 000	706 558	-52 558	108,0 %
Henkilöstökulut	-42 110	0	-42 110	-20 939	-21 171	49,7 %
Palvelujen ostot	-329 250	0	-329 250	-335 641	6 391	101,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-139 300	0	-139 300	-162 550	23 250	116,7 %
Muut toimintakulut	-2 500	0	-2 500	-11 909	9 409	476,3 %
Toimintakulut	-513 160	0	-513 160	-531 039	17 879	103,5 %
TOIMINTAKATE	140 840	0	140 840	175 519	-34 679	124,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-170 076	0	-170 076	-184 795	14 719	108,7 %

Tuloskorttitavoitteena ollut valvontajärjestelmän/vedenottamon automatisointi hankinta ei toteutunut. Vesi- ja viemärilaitoksen alijäämä vuodelta 2022 oli -43.433 euroa, ja alijäämä on hieman suurempi kuin edellisvuonna. Kumulatiivista ylijäämää on kuitenkin 343.612 euroa. Sitä vastoin velkaa on paljon, 2,58 milj. euroa ja omavaraisuusaste on vain 16,2 % ja suhteellinen velkaantuneisuus 365,5 %. Investointimenot olivat 197.652 euroa. Suunnitelman mukaiset poistot ovat suuret. Poistoja kirjattiin 184.795 euroa vuonna 2022.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tuloskorttitavoite ei toteutunut. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota henkilöstökulujen arviota alhaisempaan toteutumiseen (49,7 %). Vesi- ja viemärilaitokselta saadun tiedon mukaan toinen vesilaitostyöntekijä aloitti heinäkuun alussa ja toinen elokuun alussa 2022.

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Rakennus- ja ympäristölautakunnan toimintakate (-53.096 euroa) toteutui talousarviota (72,5 %) ja myös edellisvuotta (-70.887 euroa) parempana. Toimintatuotot ja -kulut laskivat edellisvuodesta. Askola toimii ylikunnallisena rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisena Pornaisten, Pukkilan ja Myrskylän kunnille.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio ja muutokset	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
00006000 RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA						
Myyntituotot	210 140	0	210 140	201 280	8 860	95,8 %
Maksutuotot	200 277	0	200 277	194 517	5 760	97,1 %
Tuet ja avustukset	780	0	780	0	780	0,0 %
Toimintatuotot	411 197	0	411 197	395 797	15 400	96,3 %
Henkilöstökulut	-402 470	60 097	-342 373	-334 356	-8 017	97,7 %
Palvelujen ostot	-143 680	15 000	-128 680	-97 445	-31 235	75,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 940	0	-3 940	-1 564	-2 376	39,7 %
Avustukset	-3 000	0	-3 000	-3 000	0	100,0 %
Muut toimintakulut	-6 450	0	-6 450	-12 528	6 078	194,2 %
Toimintakulut	-559 540	75 097	-484 443	-448 894	-35 550	92,7 %
TOIMINTAKATE	-148 343	75 097	-73 246	-53 096	-20 150	72,5 %

Tuloskorttitavoitteet toteutuivat osittain. Sähköinen rakennuslupaprosessi on kehittynyt, mutta käsittelyssä on vielä paperisia hakemuksia. Oikaisuvaatimuksia tulee vielä jonkin verran ja päätösten perusteluihin liittyviä ongelmatilanteita ei ole kaikilta osin selvitetty. Haasteita rakennusjärjestyksen, kaavamääräysten ja ympäristösuojelumääräysten toteuttamisessa esiintyy vielä.

Toimintayksikön mukaan rakennuslupien läpimenoajat venyvät mm. tilanteissa, kun rakennusluvan hakijat eivät toimita tarvittavia asiakirjoja ajoissa. Määräysten ja rakennusjärjestyksen toteutumiseen on kiinnitetty huomiota ja toimintaprosessia kehitetään edelleen.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota henkilökunnan riittävään koulutukseen.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen antamiin nuhteluihin koskien kuntalaisten kohtelua heidän esiintuomiin epäkohtiin ja niiden käsittelyyn rakennus- ja ympäristölautakunnassa. Tarkastuslautakunta kehottaa, että tämä asia käsitellään elinympäristölautakunnan rakennus- ja ympäristöjaostossa. Jatkossa varmistetaan se, että lainsäädännön velvoitteet toteutuvat. Tarkastuslautakunta kehottaa varmistamaan henkilöstön osaamisen.

3.4 Investointiosan ja rahoitusosan toteutuminen

Investointimenot toteutuivat 0,34 milj. euroa edellisvuotta pienempänä. Kokonaisuutena toteutuneet investointimenot (843.632 euroa) alittivat talousarvion (1.102.369 euroa) merkittävästi (43,4 %). Toteutuneet investointitulot olivat 16.857 euroa, mikä alitti talousarvion 93.143 eurola.

Investointien toteutuman ero perustuu investointien siirrosta, suunnitelmien tarpeesta ja investointeja jätettiin myös joltain osalta toteuttamatta hintojen nousun vuoksi. Investointeja toteutettiin myös pienemmällä investointikokonaisuuksilla joissakin kohteissa.

Talonrakennuksen investointimenot (317.000 euroa) eivät toteutuneet talousarvion mukaisesti (37,9 %). Toteutumatta jäi mm. kiinteistöjen lämmitysjärjestelmän muutokset (296.000 euroa).

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointimenot (431.821 euroa) alittivat talousarvion (toteutuma 50,8 %). Vuodelle 2022 kirjautui uusien kaava-alueiden vanhojen rakennusten purku 34.895 euroa. Vesi- ja viemärlaitokset investoinneista toteutui 54,9 % eli 197.653 euroa.

Irtaimistohankinnat (76.814 euroa) toteutuivat pääosin talousarvion mukaisena (90,4 %). Ai-neettoman omaisuuden investointimenot (16.086 euroa) alitti talousarvion (21,4 %).

Rahoitusosa toteutui talousarviossa arvioitua huomattavasti paremmin. Pitkäaikaista lainaa ei nostettu lainkaan. Investoinnit rahoitettiin tulorahoituksella, mitä selittää osin se, että yli puolet suunnitelluista investoinneista jäi toteutumatta.

Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin suunniteltua enemmän eli yhteensä 1,8 milj. euroa ja lyhytai-kaisia lainoja lyhennettiin 1,0 milj. eurolla. Lainakanta oli vuoden 2022 lopussa 20,7 milj. euroa, josta 14,3 milj. euroa on pitkäaikaista lainaa. Lyhytaikaista lainaa on 6,4 milj. euroa, josta 5,0 milj. euroa joukkovelkakirjalainoja ja 1,4 milj. euroa vuoden 2023 pitkäaikaisten lainojen ly-hennyksiä. Lainat ja vuokravastuut olivat yhteensä 21,2 milj. euroa.

Rahavarat lisääntyivät hieman tilikauden aikana. Rahavarat ja arvopaperit olivat vuoden 2022 lopussa yhteensä 9,2 milj. euroa, josta rahavarat 2,8 milj. euroa. Kassavarojen riittävyys on 90 päivää, kun se oli edellisenä vuonna 95 päivää.

4 KUNNAN TALOUS

Tilikauden toteutunut tulos on 891.496,92 euroa ylijäämäinen, mikä on 0,69 milj. euroa muutettua talousarviota parempi. Tulos on kuitenkin edellistä vuotta (1.470.154) heikompi. Vuoden 2021 tulosta paransi valtion maksamat koronatuotot. Kunnallisveron tuotto oli 20,0 miljoonaa euroa, mikä oli noin 7,4 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Yhteisöverot tuotti kunnalle noin 1,7 miljoonaa euroa, mikä on 14,4 % enemmän kuin vuonna 2021. Valtio sisällytti yhteisöveroon koronatukitoimena yhteisöveron jako-osuuden muutoksen kertaluontoisesti sekä varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen kompensaaion. Kiinteistöveron tuotto oli noin 1,3 miljoonaa euroa, mikä on noin 80.000 euroa enemmän kuin edellisvuonna, eli 6,7 %. Kiinteistöveroprosentteja ei ole muutettu vuodesta 2021.

Toimintatuotot toteutuivat edellisvuotta pienempänä. Toimintatulot laskivat 3,3 %, mitä selittää pääosin korona-avustus. Toimintakulut puolestaan pysyivät muutetun talousarvion puitteissa (97 %), mutta kasvoivat merkittävästi edellisvuoteen verrattuna (+5,3 %). Palveluiden ostot kasvoivat 1,0 milj. euroa vuodesta 2021. Toimintakatteen vaje kasvoi 7,0 % eli 1,9 milj. euroa vuodesta 2021.

Vuosikate vuonna 2022 heikkeni 0,56 milj. euroa (-18,9 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Vuosikatteen kertyi vain 2,4 milj. euroa, vaikka verotulot kasvoivat edellisvuodesta 1,67 milj. euroa ja ylittivät talousarvion (104 %). Valtionosuudet kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 0,42 milj. euroa. Rahoitustuottojen ja -kulujen netto toteutui talousarviota merkittävästi heikommin, mitä selittää osakkeiden arvonalentumiskirjaus 618.000 euroa. Vastaavasti osinkotuottoja kertyi noin 400.000 euroa. Korkokulujen kertymä kasvoi arvioitua 40.000 euroa suuremmaksi korkotason nousun myötä. Suunnitelman mukaiset poistot (1,5 milj. euroa) toteutuivat edellisvuoden mukaisesti.

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että vuoden 2022 ylijäämä 891.496,92 milj. euroa kirjataan taseen yli-/alijäämätilille. Tuloksen kirjaamisen jälkeen taseen yli-/alijäämätilin saldo on 6.992.928 euroa ylijäämäinen.

Onnistuminen talouden tasapainottamisohjelman toteutuksessa varmistaa osaltaan terveen ja tasapainoisen talouden. Koronaviruspandemian heijastevaikutukset voivat näkyä myöhemmin erityisesti sivistystoimen palveluiden kustannuksissa.

Omavaraisuusaste parani 36,0 %:sta 39,3 %:iin ja suhteellinen velkaantuneisuus laski 78,4 %:sta 68,1 %:iin, kun lainakanta laski 20,7 milj. euroon (4.342 euroa/asukas, 4.843 euroa/asukas v. 2021).

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan taloustilanne on kehittynyt positiiviseen suuntaan verotulojen kasvun seurauksena. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tasapainottamisohjelman toteuttamista jatketaan. Tulevien vuosien verorahoitukseen liittyy huomattava epävarmuus hyvinvointialueiden rahoitusvajeen vuoksi. Kunnan lainakanta on edelleen korkea ja edelleenkin yli maan keskiarvon samoin kuin tuloveroprosentti. Omavaraisuusaste on vielä reippaasti alle tyydyttävän rajan (50 %).

Askolan kunnan taloustilanne kriisikuntakriteerien valossa

Kuntalain 118 §:n mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä (neljä vuotta) määräajassa.

Arviointimenettely voidaan käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneeltä vuonna vähintään 500 euroa tai

jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täytäneet kaikki seuraavat raja-arvot:

1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8. **Laskennallinen lainanhoitokate** kertoo tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainakanta/8).

Seuraavassa taulukossa on esitetty Askolan kunnan tunnuslukutietoja vuosilta 2017–2022:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Taseen yli-/alijämä - kunta, 1 000 €	-1 309	-699	2 648	4 631	6 101	6 993
asukasta kohti	-262	-141	536	948	1 259	1 467
Taseen yli-/alijämä - konserni, 1 000 €	-2 503	-1 633	1 595	3 674	6 266	7 339
asukasta kohti	-502	-329	232	752	1 293	1 540
KONSERNI						
1. Vuosikate, 1 000 €	1 648	687	2 834	5 073	3 693	3 223
2. Lainakanta, euroa / asukas	4 929	5 679	6 032	6 687	6 394	5 926
(keskiarvo)	6 148	6 296	7 105	7 454		
(raja-arvo)	9 222	9 444	12 064	13 374		
3. Tuloveroprosentti	20,75	20,75	21,50	21,50	21,50	21,50
(keskiarvo)	20	20	20	20		
4. Suhteellinen velkaantuminen, %	71	81	84	79	75	69
(hyvä = väh. 50 %)						
Asukasluku	4 991	4 963	4 943	4 885	4 847	4 767

Tarkastuslautakunta toteaa, että velkamäärä on edelleen korkea, vaikka taseen ylijäämä on kasvanut voimakkaasti vuodesta 2019 alkaen. Lainakanta on kuitenkin saatu taistuttamaan vuoden 2021 aikana. Myös tuloveroprosentti on korkea koko kuntasektorin painotetun tuloveroprosentin keskiarvoon verrattuna. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan lainamäärän vähentämistä tulee jatkaa osana talouden tasapainottamista. Suhteellinen velkaantuneisuus on korkea.

5 KUNTAKONSERNI

Askolan kunnalla on kaksi tytäryhteisöä Kirnujen Asunnot Oy ja Askolan Puhti Oy. Lisäksi Isompana osakkuusyhteisönä on Kiinteistö Oy Säästörinne 43,2 %:n omistusosuudella.

Askolan Puhti Oy on sosiaalinen yritys, jonka päätoimialana on vesipesupalveluja tuottava pesulatoiminta. Askolan Puhti Oy:n sosiaalisena tavoitteena on pitkäaikaistyöttömien ja rajoittuneen työkyvyn omaavien henkilöiden työllistyminen. Kunnan ja sen omistamien yhteisöjen muodostama konserni tuottaa edelleen pääosin asumis- koulutus- ja terveydenhoitopalveluja kuntalaisille.

Askolan Puhti Oy:lle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat ja tilikausi päättyi taloudellisesti ylijäämäiseksi. Sosiaalisen yrityksen toimintaan sisältyy voimakkaasti työllistäminen ja koulutus. Vuoden 2021 alusta aloitti maahanmuuttajataustainen työntekijä toimitilahuoltajan ammattiin valmistavan oppisopimuskoulutuksen. Koulutus kestää vuoden 2023 loppuun ja siihen yritys saa TE-toimiston myöntämää palkkatukea. Lisäksi meillä oli tekstiilihuoltajaksi oppisopimuksella koulutettava työntekijä koko vuoden työsuhteessa. Hän valmistuu keväällä 2023 ammattilaiseksi.

TE-palvelut siirtyvät kuntien hoidettavaksi 1.1.2024 alkaen. Yhtiöstä saadun tiedon mukaan sosiaalisten yritysten tilanne muuttuu vuoden 2023 aikana. Jatkossa yhtiön tulee osallistua avoimiin tarjouskilpailuihin siivouksesta ja puhtaanapidosta, jotka ennen kunta on hankkinut yhtiöltä. Yhtiön toiminnan jatkon osalta on ratkaisevaa, pärjääkö kilpailutuksissa.

Kirnujen asunnot Oy toiminnalliset tavoitteet toteutuivat. Asuntojen käyttöaste oli 99 %, kun tavoite on > 95 %. Toimintatuotot kattoivat hyvin toiminta- ja rahoituskulut. Tilikauden aikana tehtiin ylimääräisiä lainanlyhennyksiä. Yhtiön tilanne on kokonaisuutena hyvä, vaikka tilikausi oli hieman alijäämäinen. Fuusio Linnankosken Asunnot Oy:n on vastannut tavoitteita.

Konsernin toimintakatteen vaje kasvoi (-1,8 milj. euroa) vuodesta 2021. Konsernin toimintatuotot vähenivät edellisvuodesta 0,34 milj. euroa ja toimintakulut kasvoivat merkittävästi (1,5 milj. euroa) edellisvuodesta. Vuosikate heikkeni 0,47 milj. euroa edellisvuodesta menojen kasvun myötä. Konsernin tilikauden tulos oli 1,1 milj. euroa ja ylijäämä 0,93 milj. euroa. Konsernin omavaraisuusaste parani edellisvuodesta (34,6 %). Suhteellinen velkaantuneisuus supistui hieman (69 %) ja kuntakonsernin lainakanta pieneni 28 milj. euroon (6.193 euroa/asukas).

Tarkastuslautakunta esittää huolensa Askolan Puhti Oy:n toiminnan jatkuvuudesta. Askolan Puhti Oy on tehnyt työllisyyden parantamiseksi Askolassa tuloksellista työtä jo vuosisia. Vuonna 2022 Askolan kunnan sakkomaksut työttömistä oli 315.000 euroa. Askolan Puhti Oy:n osaaminen ja kokemus vaikeasti työllistettävien parissa on hyödynnettävä ja toiminta turvattava.

6 SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN JA RISKIENHALLINTA

Kaksi vuotta globaalisti koetellut koronapandemia osoitti, miten yksittäinen riskitekijä voi sekoittaa koko yhteiskunnan maailmanlaajuisesti. Kun koronapandemia alkoi hellittää, syttyi Ukrainan sota helmikuussa 2022. Venäjää kohtaan erilaisia pakotteiden määrä on kasvanut ja on epäselvää, miten ne ovat todellisuudessa pureet. Pakolaisvirta jatkuu edelleen naapurimaihin Ukrainasta. Kuntakentällä tapahtui historian suurin muutos 1.1.2023, kun hyvinvointialueet aloittivat toimintansa koko Suomessa.

Sote- ja pelastustoimen palvelut siirtyivät vuoden 2023 alussa hyvinvointialueelle ja samaan aikaan verotuspohja jakaantui. Tämä heikentää kuntien vakavaraisuutta ja kykyä kasvaa sekä rajoittaa investointeja. Kunnille jää velat ja kiinteistöt hoidettavakseen. Lisäksi epävarmuus sote- ja pelastustoimen kiinteistöjen vuokrasopimusten jatkuvuudesta 3+1 vuosien jälkeen. Uhkana on, että kiinteistöt voisivat jäädä tyhjiilleen ja kuntien vastuulle, eikä vuokratuloja olisi enää tiedossa.

Askolan kunnan riskienhallintaa päivitetään vuosien 2022–2023 vaihteessa. Päivityksessä huomioidaan uusi kunnan toiminta- ja organisaatorakenne. Uusi kunnan organisaatio aloittaa toimintansa 1.1.2023. Hallintosääntö on päivitetty vuoden 2022 lopussa.

Taloudelliseen toimintaympäristöön liittyvänä riskinä on tunnistettu investointitarpeiden hallinta ja velkaantuminen. Korkoriski syntyy vaihtuvakorkoisten lainojen viitekorkojen muutoksista. Riskiä on pyritty hallitsemaan kiinteillä korko- ja koronvaihtosopimuksilla. Kunnan lainoista kolmasosassa on korkosuojaus ja muutamassa on kiinteä korko. Keskiporko on 1,8 %.

Sijoitustoiminnassa noudatetaan valtuuston hyväksymää sijoituspolitiikan ohjetta. Sijoitustoiminnassa riski pyritään pitämään alhaisena, mutta kuitenkin taloudellisesti järkevänä sekä haastamalla sijoituksia.

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan, organisaation riittämättömiin sisäisiin prosesseihin ja resursseihin, järjestelmiin, sopimuksiin ja myös väärinkäyttöihin ja muuhun lain vastaiseen toimintaan. Tietojärjestelmien toimivuus ja erilaiset ICT-riskit ovat merkitykseltään suuria kuntaympäristössä. Riskejä hallitaan mm. ohjeistuksilla, koulutuksella ja teknisillä keinoilla. Vahinko- ja vastuuriskejä rajataan vakuuttamalla. Vakuutusturvan riittävyyden arviointi ja kattavuus sekä päivittäminen on jatkuvaa.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota taloudelliseen riskiin muutostilanteessa, jotta selviydytään lakisääteisten tehtävien hoidosta merkittävämpinä opetustoiminta ja varhaiskasvatus. Tarkastuslautakunta esittää, että kunta päivittää sijoituspolitiikan ohjeen ja laatii sijoitusstrategian huomioiden riskien minimoimisen sijoitustoiminnassa. Kunnalle jää sote-kiinteistöjen velat ja kiinteistöhoitovastuu samalla, kun kiinteistöjen vuokrasopimuksen jatkuvuus on 3+1 vuotta. Tarkastuslautakunta esittää, että kunta laatii kiinteistöstrategian, jossa huomioidaan hyvinvointialueelle vuokratut kiinteistöt, omaan lakisääteisen palvelunjärjestämisen takia käyttöön jäävät kiinteistöt (esim. koulut, päiväkodit) sekä muut kiinteistöt. Strategia sisältää toteutumista varten toimenpideohjelman.

7 HENKILÖSTÖ

Henkilöstömäärä kasvoi edellisvuodesta viidellä (5) henkilöllä. Vuoden lopussa kunnan palveluksessa oli 296 henkilöä (291 v. 2021). Henkilöstön keski-ikä (45,2 v) laski hieman edellisvuodesta (45,6 v). Koko maan kunnallisen henkilöstön keski-ikä on samaa tasoa (45,5 v 2021).

Henkilöstömenot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna noin 0,57 milj. euroa (+4,4 %) ja olivat yhteensä 14,4 milj. euroa (13,83 milj. euroa v. 2021). Palkkojen ja palkkioiden määrä vuonna 2022 oli 11,6 milj. euroa (11,4 milj. euroa v. 2021), mikä alitti talousarvion (107.379 eurolla). Henkilöstökulujen osuus kaikista toimintakuluista oli 42,6 % (43 %).

Työntekijöiden vaihtuminen on merkittävää. Vuoden 2022 aikana oli kaiken kaikkiaan 114 (v 2021: 112) rekrytointia, joissa haettavia työpaikkoja oli 152 (v 2021: 145). Työpaikoista 79 (v 2021: 72) oli vakinaista ja 55 (v 2021: 73) määräaikaista. Hakemuksia oli kaikkiaan 424 (v 2021: 305).

Sairauspoissaolojen kokonaismäärä oli 6388 (21,4 pv/htv) kalenteripäivää, mikä on 1761 päivää enemmän kuin vuonna 2021 (+38 %). Sairauspoissaolojen määrä on reippaasti suurempi kuin kuntien keskiarvon (16,7 pv/hlö). Vuonna 2022 oli yli 60 päivän sairauspoissaoloja 18 henkilöllä, kun niitä vuonna 2021 oli ollut 10 henkilöllä. Sairauspoissaoloja kertyy myös operaatioihin pitkän jonottamisen vuoksi. Näistä sairauslomista kertyi 2619 (1639) kalenteripäivää. Askolan kunnan työterveyshuoltoa hoiti Mehiläinen Porvoon Lääkärikeskus.

Vuonna 2022 eri koulutuksiin osallistui yhteensä 135 (v 2021: 124) henkilöä. Koulutuspäiviä oli yhteensä 372 päivää, joka tarkoittaa keskimäärin vain 1,3 koulutuspäivää jokaiselle Askolan kunnan työntekijälle. Opettajien VESO-päiviä ei ole laskettu koulutuspäiviin. Koulutuksiin on parhaiten osallistuneet perusturvalautakunnan (2,2 ka/hlö) ja rakennus- ja teknisen lautakunnan (2,3 ka/hlö) työntekijät. Uusien työntekijöiden koulutus on tärkeä osa perehdyttämistä.

Työyhteisöille ja yksittäisille työntekijöille on tarvittaessa tarjottu mahdollisuutta työnohjaukseen, joka auttaa jaksamaan työssä ja pysymään terveenä. Työnohjaus on oman työn, toimintatapojen ja oman itsensä tutkimista sekä kehittämistä koulutetun työnohjaajan avulla. Se on työhön, työyhteisöön ja omaan työrooliin liittyvien kysymysten, oman kokemusten ja tunteiden jäsentelyä.

Tarkastuslautakunta on huolissaan sairauspoissaolojen kasvusta. Kasvua on tapahtunut erityisesti yleishallinnossa ja sivistystoimissa (+ 70 %). Sairauspoissaolojen määrä on reippaasti suurempi kuin kuntien keskiarvo (16,7 pv/hlö). Tarkastuslautakunta korostaa, että sairauspoissaolojen laskennallinen kustannus vuonna 2022 on 2,2 milj. euroa, mikä on 0,6 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2021. Tarkastuslautakunta suosittaa työhyvinvointiprojektia esimerkiksi yhteistyössä Kevan tai yliopiston/ammattikorkeakoulun kanssa. Tarkastuslautakunta toteaa, että koulutukseen osallistuminen on edelleen vähäistä. Tarkastuslautakunta muistuttaa koulutuksen merkityksestä henkilöstön osaamisen, motivaation ja hyvinvoinnin ylläpitäjänä sekä kunnan kehittymisen mahdollistajana. Myös johtamiskoulutukseen tulisi satsata.

8 YHTEENVETO JA MUUT HAVAINNOT

Tilikauden tulos on 891.496,92 euroa ylijäämäinen. Ilman osakkaiden 618.000 euron kертaluontoista alaskirjausta, olisi ylijäämä ollut vuoden 2021 tasolla (1.470.154 euroa). Tase on 6.992.928 euroa ylijäämäinen. Vuoden 2019 tasapainottamisohjelman toimenpiteiden johdonmukaisella toteuttamisella oli merkittävä vaikutus positiiviseen tilanteeseen.

Kunnan asukasluku laski 80 hengellä ja oli vuoden päätteessä 4.767. Tämä ja tilanteen jatkuminen vaikuttaa verotulokertymään. Koska sote-uudistuksen yhteydessä kunnan tuloeroproosenttia ei voi nostaa, pitää jatkuva huomio kiinnittää tulojen ja menojen suhteeseen. Huomattava epävarmuus liittyy hyvinvointialueiden rahoitusvajeeseen, joka voi heijastua kuntien valtionosuuksiin tai muutoksiin lähipalveluissa tai vuokrasopimuksissa. Kunnan lainakanta on edelleen korkea. Riski korkokulujen kasvuun lisääntyy. Kunnan tulisi tehdä uudistettu sijoitussuunnitelma sekä kiinteistöstrategia riskien tunnistamiseksi ja niihin varautumiseksi. Kiinteistöstrategia on myös apuna ja työvälineenä tulevien investointien suunnittelussa sekä toteutuksessa.

Organisaatiouudistuksen toteuttamisessa tulee kiinnittää huomio henkilöstökulujen oikeaan suhteeseen tuottoihin, tulokertymään. Uudet rekrytoinnit tulee suhteuttaa toiminnan laajuuteen samalla, kun yli 50 % euromääräisistä toiminnoista on siirtynyt uudelle hyvinvointialueelle. Teknisen toimen muutos, Coor Oy:n pitkäaikaisen palvelusopimuksen loputtua kesällä 2022, aiheuttaa merkittävän taloudellisen muutoksen kunnan toimintaan. Muutosta ja sen toteutumista on seurattava riittävän tarkasti.

Työttömyyden hoitoon tulee kiinnittää huomiota. Kunnalle siirtyvä vastuu työllisyysasioidenhoidosta antaa samalla tilaisuuden vaikuttaa työvoiman saatavuuteen sekä työttömyyden hoitoon. Asialla on taloudellista vaikutusta ja sen hyvään hoitoon on käytettävä kaikki olemassa oleva voimavara. Askolan kunta oli vuoden 2022 työttömyystilastoissa hyvällä tasolla Uudenmaan alueella. Askolassa oli joulukuussa työttömiä 6,8 %, kun koko Uudellamaalla 9,6 %.

Tarkastuslautakunta arvioi, että valtuuston asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu riittävässä määrin ja toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tilintarkastaja on antanut 23.5.2023 tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2022. Tilintarkastaja on esittänyt tilinpäätöksen vahvistamista tilikaudelta 2022 sekä vastuuvapauden myöntämistä tili-velvollisille vuoden 2022 osalta. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

Tarkastuslautakunta esittää lämpimät kiitoksensa kunnan henkilökunnalle kuntalaisten hyväksi tehdystä työstä. Samalla kiitetään Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle vuoden vaihteessa siirtyneiden henkilöiden työpanoksesta, Askolan kunnan ja sen asukkaiden hyväksi tehdystä työstä.

Askolassa 23. päivänä toukokuuta 2023

Petri Hallikainen
puheenjohtaja

Ari Forsberg
varapuheenjohtaja

Sami Vihuri
varajäsen

Erkki Pusula
varajäsen

Tanja Lehtikuusi
jäsen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 19 pages before this page

Dokumentet inneholder 19 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 19 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 19 sider før denne side

Detta dokument innehåller 19 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende